Giyside Şer'î Ölçü

İsbal'in hükmü

[Türkçe – Turkish – تركي]

Abdullah Yolcu

Terceme : Dr. Mustafa Öztürk

Tetkik : www.guraba-der.com

2013 - 1434

IslamHouse.com

إسبال الثياب

« باللغة التركية »

عبد الله بن عبد الحميد الأثري

ترجمة: مصطفى أُوزترك

مراجعة: موقع جمعية الغرباء الدعوية

2013 - 1434

IslamHouse.com

GİYSİDE ŞER'İ ÖLÇÜ
İSBAL'İN HÜKMÜ

Hamd, âlemlerin Rabbi Allah'adır. Salât ve selâm Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in, ehlinin, ashabının ve kıyamete kadar onları dost edinen herkesin üzerine olsun.

Her müslümanın başlıca görevi; Allah Rasûlünü sevmek ve emirlerine uyup yasaklarından kaçınarak getirmiş olduğu haberleri tasdik etmek suretiyle ona itaat etmektir. Kelime-i şehadet ancak bu şekilde gerçek anlamına kavuşur ve kişiye sevap kazandırdığı gibi cezadan kurtulmasını da sağlar. Bunun göstergesi de emir, yasak ve uygulama alanında söz, inanç ve eylem bütünlüğü içinde olmak, bizden önceki mü'minlerin emir ve yasaklar karşısında **"İşittik ve itaat ettik."** şeklinde ortaya koydukları tavrı kendimize örnek almaktır.

Allah ve Rasûlünün emir ve yasaklarından biri de elbiseyi şer'i ölçüler içinde tutmaktır. Bu, erkeğin elbisesinin aşık kemiklerini (ayak bilek kemiklerini) geçmemesidir. Bu yasağa uymak, Allah ve Rasulüne itaat etmek olup Allah'ın mükafatını almak ve cezalandırmasından korunmaktır. Maalesef günümüzde bu yasak çokça çiğnenmekte olup birçok müslümanın elbisesi bu sınırı geçmekte, yere kadar sürünmektedir. Bu, Allah ve Rasûlünün emrine muhalefet olduğu için büyük bir tehlikedir. Çünkü isbal büyük günahlardandır.

Şunu bil ki Allah'a ve ahiret gününe inanan bir insan, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in emir ve yasaklarından yüz çevirmez. Çünkü Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*, emir ve yasaklarına uymamaktan sakındırmış ve şöyle buyurmuştur:

“İyi bilin ki bana, Kur’an’la birlikte onun misli verildi. Dikkat edin, karnı tok, sırtı pek bir adamın, koltuğuna yaslanarak: ‘Kur’an size yeter. Ondaki haramları haram, helalleri helal bilin’ demesi yakındır. Şüphesiz Allah Rasûlünün haram kıldığı da Allah’ın haram kıldığı gibidir.” (Ebû Dâvûd)

Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* bu ümmet için elbisesinde (giyiminde) diğer ümmetlerden farkı olması için bir ölçü koymuştur. Bu ölçüyü belirlemek için İslâm’ın iki temel kaynağından biri olan Sünnet’te gelmesinden, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*’in yaşantısından ve onun yaşantısını kendilerine örnek alan sahabenin ve tabiînin uygulamalarından hareketle isbalin hükmünü hatırlatmaya çalışacağız inşaallah. Allah dilediğine bu hatırlatmayı yararlı kılar.

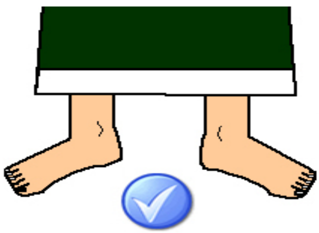
“Hatırlat! Şüphesiz hatırlatma, mü’minlere fayda verir.” (Zariyat, 51/55)

İsbalin Sözlük anlamı:

İsbal, sözlük anlamıyla “elbiseyi yere doğru uzatmak”tır. Bir kimse giysisini uzun tutar, yere salarsa *“Elbisesini isbal etti.”* denir.

İsbalin Terim anlamı:

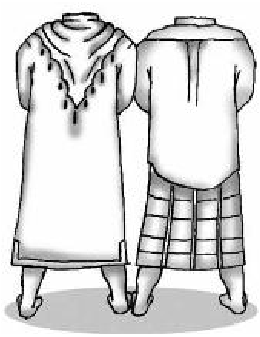
İsbal; Elbiseyi (pantolon, şalvar, entari vb.) uzun tutmak, elbiseyi uzun tutup yerde sürüklemek veya şer’i ölçüyü aşmaktır.

Giyside Vacib ve Müstehab Olan Sınırlar

İbn Ömer *radıyallahu anhuma* şöyle rivayet eder: İzarım (belden aşağıya giyilen giysi) gevşemiş bir haldeyken Allah Rasûlüne rastgeldim. Bana, *"Abdullah! İzarını kaldır!"* diye ihtarda bulundu. Kaldırdım, ancak bu onu tatmin etmemişti. *"Daha da kaldır."* buyurdu. Ben hâlâ onun dediği miktarı araştırırken bazıları "Nereye kadar?" diye sordu. Allah Rasûlü; *"Baldırların yarısına..."* diyerek karşılık verdi. (Müslim)

Huzeyfe *radıyallahu anh* şöyle der: Allah Rasûlü baldır kaslarımı tutarak *"İşte izarın yeri burasıdır. Daha da indireceksen aşık kemiklerini (ayak bilek kemiklerini) geçmeyecek kadar indir. Ancak izarın, aşık kemiklerini (ayak bilek kemiklerini) aşmasın."* buyurdu. (Tirmizî)

Enes b. Malik *radıyallahu anh* der ki: Allah Rasûlü; *"İzar, baldırın yarısına dek salınacaktır."* buyurunca baktı ki bu, müslümanlara ağır gelmektedir. Sonra *"Aşık kemiklerine (ayak bilek kemiklerine) kadar. Ancak bundan aşağısında hayır yoktur."* buyurdu. (Ahmed)

Allah Rasûlü; *"Mü'minin izarı, baldırının yarısına kadardır."* (Ebû Dâvûd) buyurmuştur.

Allah Rasûlü; *"Mü'minin izarı, baldır kaslarının aşık kemiklerine kadardır. Bundan aşağısı ateştedir."* (Ahmed) buyurmuştur.

Hafız İbn Hacer *rahimehullah* şöyle der: Hükmün özetinde erkekler için iki sınır söz konusudur.

a) Müstehab olan sınır: Bu, izarı baldırın yarısında tutmaktır.

b) Caiz olan sınır: Bu da izarı aşık kemikleri (ayak bilek kemikleri) üzerinde tutmaktır. (Fethu'l-Bari)

"Allah azze ve celle, izarını uzatan kimsenin yüzüne bakmaz." (Nesâî)

"İzarın, aşık kemiklerini (ayak bilek kemiklerini) aşan kısmı ateştedir." (Buhârî)

Şüreyd *radıyallahu anh* der ki: Allah Rasûlü giysisini uzun tutan bir adamı gördüğünde, hemen yanına koşup *"İzarını kaldır ve Allah'tan kork."* diye onu uyardı. Adam: "Ben zayıfım, bacaklarımın çirkin görünmesinden korkuyorum." deyince *"İzarını kaldır. Allah'ın yarattığı her şey güzeldir."* buyurdu. Bu adam daha sonra hep izarını baldırının yarısına kaldırmış olarak görüldü. (İmam Ahmed)

Allahu Ekber! Şu duruma bir bakın!

Allah'ın Rasûlü, davetçilerin önderi, yaratılmışların en şereflisi, sade bir müslümanın peşinden koşarak ona iyiliği emrediyor, kötülükten alıkoyuyor...

Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in bu davranışı şüphesiz bu işin vehametini ortaya çıkarıyor. Davetçilerin, Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in bu davranışı üzerinde durup çokça düşünmeleri gerekmektedir. Bu işi önemsemez tavırlar takınmakta acele etmemelidirler. Eş'as b. Süleym şöyle der:

"Halamı, amcasından şöyle naklederken işittim: Medine'de yürürken arkamdan birinin: *"İzarını kaldır. Böylesi takvaya daha uygundur."* dediğini duydum. Baktım ki bu kimse Allah'ın Rasûlüdür. Dedim ki:

-Ey Allahın Rasûlü! Bu giydiğim değersiz bir aba'dır. O şöyle buyurdu:

-*"Ben senin için örnek değil miyim?"* Ona baktım, izarı baldırının yarısına kadardı. (Tirmizî)

Peki, ey giysisini uzun tutan Müslüman kardeşim! Allah Rasûlü sana, *"Ben senin için örnek değil miyim?"* deyince ne mazeret uyduracak, ne cevab vereceksin?

Allah Rasûlü şöyle buyuruyor: "*Namazda giysisini uzun tutan kimsenin helal ve haram noktasında Allah'tan bir nasibi yoktur.*" (Ebû Dâvûd)

Hadise göre namazda elbisesini uzun tutan kimse, Allah'ın helal ve haram kıldığına iman etmemiş sayılır. Allah'ın dininden nasibi yoktur.

"*İzarın, aşık kemiklerini (ayak bilek kemiklerini) aşan kısmı ateştedir.*" (Ebû Dâvûd)

"*Allah, kıyamet günü üç kişiyle ne konuşur ne onlara bakar ne de onları temize çıkartır. Onlara acıklı bir azap vardır. Bu üç kişi: İzarını yere salan, başa kakan ve malını yalan yere*

yemin ile satan. Allah'ın bakmaması, merhamet etmemesidir. Allah bu kimselere rahmet nazarıyla bakmaz." (Müslim)

"*Kibir ederek elbisesini sürüyen kimsenin Allah kıyamet günü yüzüne bakmaz.*" Allah Rasûlünün bu sözünü duyan Ebubekir *radıyallahu anh*: "Ey Allah'ın Rasûlü! Giysimin bir yarısı elimle devamlı tutmazsam gevşeyip sarkıyor. (Başka bir rivayette "İzarım bir yanından düşüyor." Bir başka rivayette "İzarımın bir yanı düşüyor.") şeklinde halini arzedince Allah Rasûlü: "*Şüphesiz sen bunu kibir olsun diye yapanlardan değilsin."* (Başka bir rivayette "*Sen, onlardan değilsin."* Bir başkasında "*Sen bunu kibir için yapıyor değilsin."*) buyurmuştur." (Buhârî, ziyadeler de diğer hadis kitaplarında geçmektedir.)

İsbal Konusunda Âlimlerin Görüşleri

Hiçbir sahabe-i kiramın *radıyallahu anhum* elbisesini yere kadar uzun tutmuş olduğu nakledilmemiştir. Aksine hepsi isbali, büyük günahlardan ve kibirden sayarak ondan şiddetle sakındırmıştır. Zira onlar Allah Rasûlünün "*İsbalden sakın! Şüphesiz o kibirdendir.*" (Ebû Dâvûd) buyruğunu bilmekteydiler. Allah Rasûlü, isbali mutlak surette kibirden saymış, herhangi bir kayıt zikretmemiştir. Giysisini kibir için uzatmadığını söyleyenlerin bu tavrı kibre kapı açmaktır.

Allame Ebu Bekir İbnu'l-Arabî *rahimehullah* der ki: "Bir kimsenin, giysisini topuklarının üzerine düşecek şekilde tutarak 'Ben bunu kibir için yapmıyorum.' diye iddia etmesi caiz değildir. Zira nehyin lafzı onu da kapsamaktadır. Lafzı hüküm olarak alıp 'Bu hüküm beni bağlamaz; çünkü gerekçesi beni kapsamıyor.' şeklinde bir yaklaşım da doğru değildir. Böyle bir yaklaşım sahibinin, giysisini belirtilen hizadan aşağıda tutması, bizzat bu şahsın kibrinin göstergesidir." (Fethu'l-Bârî)

İmam Buhârî *rahimehullah*, *Sahih*'inde şöyle bir bâb (bölüm) başlığı kullanmıştır. "İzarı Kibir Olmaksızın Sürünen Kimse Bâbı" Yine bu konudaki başka bir bâbda şu başlığı kullanmıştır. "Kibirden Dolayı Giysisi Sürünen Kimse Bâbı" Diğer bir bâb başlığı olarak da "Aşık Kemiklerini Aşan Miktarın Ateşte Olduğu Bâbı" ibaresini kullanmıştır. Bu son bâbda ateşle tehdit eden hadisleri zikrederek ayak bileklerini aşan kısmın haramlığını tasdik etmiştir.

Kimilerinin Ebu Bekir hadisini, kibir kastı gütmeksizin isbalin kerahatine delil getirmesi makul değildir, yanlıştır. Zira Ebu Bekir *radıyallahu anh,* elbisesini uzun tutmak kastıyla salmış değildir. Ebu Bekir'in elbisesi aslında kısaydı, fakat zayıf bünyeli bir kişi olduğundan izarı belinde durmamakta, aşağı düşmekteydi ve bu yüzden devamlı çekmek zorunda kalıyordu.. Sorusu da zaten elbisesinin gevşeyip düşmesinin isbal hükmünü alıp almayacağının açığa kavuşması içindi. Konu budur... Şüphesiz bu bir mazerettir.

Yoksa kendi izarını uzun tutmaya niyetlenerek elbiselerini aşık kemiklerini aşacak şekilde diktirenler açıkça masiyet işlemişlerdir. Çünkü günahda ısrar etmişler ve bu fiilleriyle de Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in emrine önem vermeyip karşı gelmişlerdir. Özellikle de konuya delilleriyle vakıf olan bir kimse bu hareketinde mazur görülemez ve kıyamet gününde Allah'ın azabı onu beklemektedir. *(Allah cümlemizi bu azabdan korusun)*.

Kimileri de yasağın sadece izara (belden itibaren bacakları örtecek şekilde giyilen giysi) has olduğunu, diğer giyim şekillerini (şalvar, pantolon vs.) kapsamadığını öne sürmüşlerdir. Delil olarak da Allah Rasûlünün; *"İsbal; izar, gömlek ve sarıkta olur. Kim bunlardan birini kibirle uzatıp sürürse Allah kıyamet günü ona bakmaz."* (Ebû Dâvûd) hadisini almışlardır. Bu bâtıl şüpheyi âlimlerin şu görüşleri tamamıyla reddetmektedir:

1) Hafız İbn Hacer *rahimehullah* der ki: Giysi tabiri, izarı ve diğer tüm giyim şekillerini kapsar. (Fethu'l-Bârî)

2) İmam Taberi *rahimehullah* şöyle der: Hadiste izar ve rida sözlerinin kullanımı vardır. Ancak insanlar gömlek, zırh gibi şeyler giydiğinde bunların hükmü de izarın hükmüne girer. (Fethu'l-Bârî)

3) Allame İbn Hazm da şunları söyler: Bu, pantolon, izar, gömlek ve giyilen tüm nesneleri içine alan genel bir hükümdür. (Muhalla)

4) Şeyhulislam İbn Teymiyye *rahimehullah* der ki: Gömlek, pantolon ve diğer giyim şekillerinin uzunluğu aşık kemiklerini (ayak bilek kemiklerini) aşmamalıdır. Allah Rasûlünden sabit olan hadislerde böyle gelmiştir. (Mecmuu'l-Fetava)

5) Allâme Abdullaziz b. Baz *rahimehullah* da şöyle der: Gerek gömlekte ve izarda, gerek pantolon ve şalvarda, isbal haramdır ve münkerdir. Bu, aşık kemiklerini aşan kısımdır. (Kitabu'd-Da've)

6) Büyük hadisçi Muhammed Nasıruddin el-Albânî *rahimehullah* pantolon ve şalvardaki isbal hakkında "Aynı şekilde caiz değildir." diyerek gerekçesini şöyle açıklamıştır: Çünkü bizatihi izar kasdedilmemiş, her türlü giyim eşyası (izar, gömlek, pantolon vs.) bu hükmü almıştır. Bir müslümanın giysisini aşık kemiklerini aşacak surette uzun tutması doğru değildir. (Ebu İshak'ın sorularını cevapladığı kasetten alınmıştır.)

Görüldüğü gibi giysinin türü isbal konusunda önemli değildir. Önemli olan şeriatin tespit ettiği ölçüdür. Giysiler örfe, iklime ve zamana göre değişebilir. Şeriatın tespit etmiş olduğu aşık kemiklerine (ayak bilek kemiklerine) kadar inme ölçüsü giysilerde aranan asıl şarttır.

Ey Müslüman kardeşim!

İsbal konusu ciddi ve tehlikeli bir konudur. Sahabe nasıl onu hafife almadıysa siz de onu hafife almayınız. Ömer *radıyallahu anh*'ın şehadeti esnasında yaşanan olay bize bir örnek oluşturmaktadır. Kıssayı imam Buhârî, Amru b. Meymun'dan aktarır: Genç bir adam gelip Ömer *radıyallahu anh*'ın şehadet anında bir şeyler söyledikten sonra uzaklaştı. Bu esnada izarının yere değdiği görüldü. Bunun üzerine Ömer *radıyallahu anh,* "Genci bana çağırın." dedi. Genç gelince ona, "Ey kardeşimin oğlu! Giysini kaldır. Bu, hem giysin için temizlik hem de Rabbin için takvalı olmaktır." diye nasihatte bulundu.

Allahu Ekber! Şu duruma bir bakın! Ömer *radıyallahu anh* yaralanmış, birazdan Rabbine kavuşacak. Ancak yine de iyiliği emredip kötülükten sakındırmayı bırakmamıştır. Son nefesinde bile çabası budur. Oysa günümüzde böylesi bir durumda söylenecek söz şudur: Ümmet bunca tehlikedeyken ve dört yandan düşmanlarca kuşatılmışken bu ufak meselelerle zaman harcamak gereksizdir. Nerede Ömer'in fıkhı (anlayışı), nerede bu anlayış! Bu tür ictihadlar daha çok şeytanın birer giriş kapısı niteliğindedir. *Allah basiret versin.*

Son olarak diyorum ki

Kibir için olsun veya olmasın isbalin hükmü aynıdır. Ancak kibirle yapanın günahı daha büyüktür. Kibirden dolayı isbalde bulunanlara Allah kıyamet günü bakmayacak, onlarla konuşmayacak ve onları temize çıkarmayarak acı bir azaba çarptıracaktır. Kibir olmaksızın isbalde bulunan ise aşık kemiğinden aşağısı ateşte yanmak suretiyle cezalandırılacaktır.

Özetle isbal şu hususlardan dolayı haramdır:

a) Hadislerde geldiği gibi kibir için olsun/olmasın isbalde bulunanın cehennem azabıyla (ateşle) tehdit edildiğinden.

b) Giysiyi baldırın yarısına veya aşık kemiklerinin (ayak bilek kemiklerinin) üstüne kaldırmakla emrolunduğundan.

c) Giysisi baldırının yarısına gelen Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem*'i örnek almakla emrolunduğundan.

d) Giysiyi yere doğru uzatmak kibre yol açar, kibre benzer. Oysa şeriat, haramlara giden yollara engel koyar.

e) İsbal, kadınlara benzeyiştir.

f) İsbalde, israf söz konusudur.

g) İsbalde bulunan kimse, giysisinin yere yakın kısmının pisliğe bulaşıp bulaşmadığından emin olamaz.

Kadınlarda İsbal

Allah Rasûlü; *"Kim elbisesini kibirle sürürse Allah kıyamet günü ona bakmaz*." buyurunca Ümmü Seleme *radıyallahu anha* validemiz; "Peki, kadınlar elbiselerinin eteklerini nasıl yapacaklar?" diye sormuştur. Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem*:

-*"Bir karış salarlar."* diye cevaplamış Ümmü Seleme *radıyallahu anha* validemiz; "O zaman ayakları görünür." diye görüş bildirince Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem:*

-*"Bir zira (arşın) salsınlar ve bunu aşmasınlar."* buyurmuştur. (Tirmizî)

Hafız İbn Hacer der ki: "Bu, kadınların avretini örtme ihtiyacından kaynaklanan bir haldir. Zira kadınların ayakları tümüyle avrettir." (Fethu'l-Bârî)

Ey Allah'ın kulları!

İsbal hakkında gelen korkunç tehditlere rağmen yazık ki müslümanların pek çoğu pantolonunu, şalvarını aşık kemiğinden

aşağı olacak şekilde uzun tutup yerde sürümektedir. Aşağıdaki hadiste Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem,* izarla ilgili bir umum ifade etmektedir. Pantolon ve şalvar için de bu umum geçerli olmakta, yani izarın hükmünü almaktadır.

"İzar türünden aşık kemiklerini (ayak bilek kemiklerini) aşan her şey ateştedir." (Silsiletu's-Sahiha)

İsbal, açık bir münker ve çirkin bir haramdır. Ayrıca büyük günahlardandır. Müslüman, bu konuda Allah'tan korkmalı ve tevbe etmelidir. Allah'ın gazabı ve cezasından sakınmak için elbisesini meşru ölçüden aşağıya uzatmamalıdır. Allah, tevbe edenlerin tevbesini kabul eder ve bağışlanma dileyeni bağışlar. O, tevbeleri çokça kabul eden ve çokça merhamet edendir.

Allah, Peygamberimiz Muhammed'e, ailesine ve ashabına salât ve selâm eylesin.

Şeyh Abdullah Yolcu
Müslüman Âlimler Birliği
Yüksek Konsey Üyesi ve
Türkiye Temsilcisi
Guraba Yayınları sahibi